

Naturmangfoldloven - kapittel II

Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk

Nina Marie Aas

Enhet for Areal og klima

Statsforvalteren i Innlandet

19.05.2022

Utgangspunktet

- Formålet med naturmangfoldloven
- Forholdet mellom naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven
- Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5
- Aktsomhetsplikt i § 6 – gjelder i utgangspunktet tiltak der det ikke er gitt tillatelse – kan følges opp av Statsforvalteren
- § 13 - kvalitetsnormer for naturmangfold

§ 1.(lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Naturmangfoldloven § 7

- Saksbehandlingskrav
- Saker som kommer under formålet og virkeområdet til naturmangfoldloven
- Ulike myndigheter må vurdere bestemmelsene i sine avgjørelser
- Skal vurderes også der det foreligger KU

Naturmangfoldloven §7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Interesseavveining

- Sivilombudet 2018/1219:

Prinsippene i §§ 8 til 12 [8, 9, 10, 11, 12] gjelder imidlertid mer enn bare sakens opplysning: De har betydning både for tilrettelegging av beslutningsgrunnlaget og for selve den avveiningen som finner sted ved avgjørelsen.

- Uttalelse fra Miljøverndepartementet datert 6. oktober 2011 publisert i Planjuss 1/2012 side 4 :

«Det innebærer en plikt til å synliggjøre hvordan prinsippene er vurdert i den enkelte sak, i hvilken grad de er relevante, og hvilken vekt de er tillagt. Dersom planvedtaket berører naturtyper som er truet eller nær truet på Norsk rødliste for naturtyper 2011, verdifulle naturtyper Norge har et særlig ansvar for, truede eller nær truede arter på Norsk Rødliste for arter 2010 eller verdifulle arter Norge har et særlig ansvar for, skal prinsippene i §§ 8-12 tillegges større vekt.»

Bestemmelsene – kort oppsummert

- § 8 Kunnskapsgrunnlaget
 - «berører naturmangfoldet»
 - Hva finnes og hvordan påvirkes det?
 - Mulig stor skade, større krav til kunnskap
 - Kunnskapen endrer seg

- § 9 Føre-var
 - Håndtering av usikkerhet
 - Todelt
 - Konsekvenser av et vedtak må utredes, og eventuell usikkerhet om mulige virkninger må identifiseres og beskrives

- § 10 - økosystemtilnærming og samlet belastning

Egenskapene ved et økosystem og de naturverdiene det representerer skal være utgangspunktet og tiltak kan ikke vurderes isolert.

- Sivilombudet 2018/4760:

«Denne bestemmelsen skal blant annet forhindre en gradvis forvitring av leveområder hvor inngrepene gjerne finner sted «bit for bit, over tid, til den samlede belastningen er så stor at leveområder, arter eller genetisk mangfold kan gå tapt», jf. Ot.prp.nr.52 (2008–2009) s. 104. På s. 381 heter det videre at det er «effekten på naturmangfoldet som vurderes i prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tiltaket som sådan». Det innebærer blant annet at «påvirkningen ikke skal vurderes isolert, men på bakgrunn av den miljøbelastning som allerede er skjedd gjennom andre påvirkninger.»

- § 11 – kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver
 - Der tiltaket vil medføre skade på naturmangfoldet, skal vi vurdere om det er rimelig at tiltakshaver pålegges å bære kostnadene ved å hindre eller begrense skaden
 - Må ha annen hjemmel for å ilegge kostnadene
 - Det er ikke enhver miljøpåvirkning som faller inn under prinsippet
- § 12 – miljøforsvarlige teknikker, driftsmetoder og lokalisering
 - Det er den løsningen som etter en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene som skal velges

Natur med ekstra beskyttelse

- Fredede arter: forskrift om fredning av truede arter – inneholder en liste med arter som er fredet mot ødeleggelse.
- Verneområder: naturmangfoldloven kap. V og egne verneforskrifter
- Utvalgte naturtyper: naturmangfoldloven § 52 flg. og forskrift om utvalgte naturtyper
- Prioriterte arter: naturmangfoldloven §§ 23 og 24 og egne forskrifter for hver art

Utvalgte naturtyper

- § 53 - tas særskilt hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype slik at forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand unngås.
- Avklares i plan

«berører»

Prioritert art

Naturmangfoldloven §§ 23 og 24 gir hjemmel for forskrifter om prioriterte arter

Beskyttet mot skade:

Tiltak som er tillatt etter annet regelverk må ha dispensasjon.

Miljøvedtaksregisteret

- Forskrift 14. juni 2013 nr. 643 om Miljøvedtaksregisteret
- Miljøvedtaksregisteret er et offentlig register som gir fri tilgang til enkeltvedtak og forskrifter på miljøområdet.
- Registrering innen tre virkedager
- Enkeltvedtak knyttet til rowilt, områdevern, utenlandske treslag, prioriterte arter og **utvalgte naturtyper** er blant vedtakene som skal registreres i Miljøvedtaksregisteret

Miljovedtak.no

Veiledning

- miljodirektoratet.no
- Egen veileder for kap. II

- E-læringskurs:

<https://www.miljodirektoratet.no/regelverk/lover/naturmangfoldloven/naturmangfoldloven-kapittel2-veiledning/>

